

Alleen wie de toekomst
zelf vorm geeft,
moet ze niet ondergaan

Intentieverklaring

Johan Vande Lanotte

Caroline Gennez

Inhoudstabel

- 1. Alleen wie de toekomst zelf vorm geeft, moet ze niet ondergaan**
- 2. Een beweging gebaseerd op verontwaardiging, gericht op een samenleving waar iedereen gelijke kansen krijgt**
- 3. Enkele voorbeelden van een progressief gelijkheidskansenbeleid**
  - 3.1. Nu meer jongeren toegang hebben tot het onderwijs, moeten we meer inspanningen leveren om alle jongeren gelijke kansen te geven om de school succesvol te doorlopen en met succes af te maken
  - 3.2. Minder energie gebruiken voor minder geld: twee keer winnen
  - 3.3. Een belangrijk deel van het geld en het personeel dat nu voor defensie en het leger wordt gebruikt mag worden herbestemd voor ontwikkelings samenwerking
  - 3.4. Werk voor iedereen
    - 3.4.1. Het werkgelegenheidsbeleid moet regionaal worden
    - 3.4.2. Een juniorplan: iedere jongere telt
    - 3.4.3. Een sociale regeling voor intermarbeid en inschakelingsbedrijven
  - 3.5. Minder belastingen, betere inning en meer fraudebestrijding
  - 3.6. Een ziekteverzekering toegankelijk en betaalbaar voor iedereen : de vijfkamp gaat verder
  - 3.7. De bescherming van de consument verdient vandaag minstens evenveel aandacht als de verdediging van de belangen van de werknemer
    - 3.7.1. Toegang tot essentiële diensten en producten
    - 3.7.2. Recht op weten, recht op vergelijken, recht op kiezen
    - 3.7.3. Bedrog aanpakken
    - 3.7.4. Samen naar de rechtbank en alternatieve geschillenregeling
  - 3.8. Na de staatsschuld – de ecologische schuld
- 4. Internationaal een kritisch - actieve speler zijn**
- 5. Een open actiepartij**

1. Alleen wie de toekomst zelf vorm geeft, moet ze niet ondergaan

In 2003 en 2004 heeft *sp.a* onder het voorzitterschap van Steve opmerkelijke verkiezingssuccessen geboekt en zijn we sterk gestegen boven de 15 procent die we in 1999 haalden. Daarmee hebben we de uitdaging die Patrick Janssens in 1999 stelde, nadat hij had vastgesteld dat de SP op twaalf jaar tijd meer dan een derde van haar kiezers had verloren, ingelost.

Patrick zette echter nog een tweede vaststelling op papier: “De evolutie in landen rondom ons toont aan dat ook in een sterk veranderde samenleving sociaal-democratische partijen een rol van betekenis kunnen spelen, meer zelfs dat ze kunnen uitgroeien tot de belangrijkste politieke kracht. Als dat in Vlaanderen niet het geval is, ligt dat enkel en alleen aan onszelf. De SP moet dus grondig veranderen.”

Het feit dat *sp.a* het nu beter doet, wijzigt de bovenstaande vaststelling niet. Ze is nog steeds van toepassing. De vraag stelt zich dan ook meteen: wat moet er veranderen en wat dienen we juist te behouden? Uiteraard ligt het antwoord vooral op het inhoudelijke vlak, waar we later op terugkomen. Maar het antwoord ligt ook in een meer algemene benadering van de maatschappij, in een offensieve, progressieve benadering van het politiek handelen. Dit offensieve, progressieve karakter van *sp.a* moet meer benadrukt worden. Er zijn heel wat mensen die in de eerste plaats willen behouden wat ze hebben. Ze willen zekerheid, stabiliteit en comfort en gaan er vanuit dat door zo weinig mogelijk te veranderen aan de bestaande situatie, ze de beste kans krijgen op behoud. Ook binnen onze beweging is deze tendens aanwezig. Het is niet onbegrijpelijk. In meer complexe tijden zoals nu, is de zoektocht naar zekerheid niet onbelangrijk en evenmin onbegrijpelijk. Toch is het niet de beste weg. Houden wat je hebt leidt vaak tot verlies op termijn. Wie dertig jaar lang zijn huis onderhoudt maar nooit wil vernieuwen, heeft in die periode een achterhaald wooncomfort.

Alleen wie de toekomst zelf vorm geeft, moet ze niet ondergaan en kan paden uitstippelen die tot een verbetering leiden.

Je kunt dit moeilijk een omvattend ideologisch standpunt noemen. Het is meer een geestesgesteldheid. In Vlaanderen is de behoudsgezinde tendens ‘houden wat we hebben en dat krampachtig verdedigen’, een tendens die aan belang wint. Die tendens houdt echter ook in dat ‘anderen’ uitgesloten, afgezonderd of gediscrimineerd worden. We merken dat in een radicale, extreem-rechtse vorm, maar ook in een veel gematigder, maar toch ergerlijk conservatisme. In Vlaanderen is er meer dan ooit nood aan een progressieve beweging, die mensen van verschillende opvattingen verenigt en die een dynamische kijk heeft op onze maatschappij. Een beweging ook die de maatschappij fundamenteel wil veranderen en verbeteren om iedereen daarin een rechtvaardige plaats te geven. Een positieve beweging, met mensen die er van overtuigd zijn dat we die wil tot verandering ook vorm kunnen geven, dat we dus niet alleen willen veranderen, maar die verandering ook kunnen bewerkstelligen. Positief ingestelde progressieve mensen, die hun geschiedenis kennen maar de toekomst niet zien als het spiegelbeeld van het verleden, moeten hun plaats vinden in zo’n progressieve beweging.

Zo'n positieve, progressieve instelling betekent ook openheid. Openheid naar mensen met afwijkende ideeën, openheid voor nieuwe ideeën, respect voor wie zich anders gedraagt dan anderen, openheid voor diversiteit. Dit belet niet dat zo'n openheid ook belangrijke problemen teweeg brengt. We gaan er vanuit dat iedereen vrij zijn mening mag vormen, mag geloven wat hij denkt te moeten geloven, op voorwaarde dat hij dat doet met respect voor de anderen.

In een Westerse maatschappij leven verschillende culturen en levensbeschouwingen naast elkaar. We moeten die vaststelling niet gewoon ondergaan, maar actief de ontwikkeling van deze culturele rijkdom stimuleren. Maar wat als excessen van een ideologie, een cultuur of religie in botsing komen met waarden die wij, als progressieve beweging, mee bewerkstelligd hebben? De positie van de vrouw in onze maatschappij is daar één voorbeeld van. Dan hebben we het niet over de symbolendiscussie over wat je al dan niet op je hoofd draagt, maar bijvoorbeeld over de echte vrijheid je partner te kiezen en niet tot een partnerkeuze gedwongen te worden. Sluiten we de ogen en hopen we dat binnen die culturen de mensen zich geleidelijk vrij zullen maken? Of maken we duidelijk dat openheid en interculturaliteit gaan tot op het punt waar basisrechten als gelijkheid, vrijheid van meningsuiting, vrijheid inzake familiale verhoudingen... worden geschaad. Het is verleidelijk om over dit delicaat thema sloganesk te zijn. Maar een progressieve partij moet, naar ons oordeel, juist de actieve openheid van geest ten opzichte van andere culturen en een duidelijke inzet om discriminatie te bestrijden combineren met gegarandeerde mensenrechten voor iedereen. Een progressieve partij moet meer de moed hebben de zelforganisatie van mensen die hun vrijheden willen waarmaken effectief te ondersteunen. Dat noemen wij actief pluralisme.

sp.a moet de uitdaging aangaan om de komende jaren mensen te verenigen die zich progressief achten en moet hen politieke draagkracht geven. **sp.a** moet een positieve, progressieve beweging worden. Ze is dat vandaag nog niet genoeg, in de toekomst moet dat duidelijk het geval zijn.

Natuurlijk moet zo'n progressieve, positieve beweging een aantal doelstellingen formuleren die haar inhoudelijk sturen. Dat betekent eigenlijk dat we de vraag beantwoorden wat onze beweging uniek maakt/kan maken in Vlaanderen. We proberen dat hieronder te omschrijven en daarna in een aantal concrete actiepunten vorm te geven.

2. Een beweging gebaseerd op verontwaardiging, gericht op een samenleving waar iedereen gelijke kansen krijgt

Het socialisme is geboren uit verontwaardiging over ongelijkheid en onrechtvaardigheid. Eén van de eerste doelstellingen bij de stichting van onze partij, in een periode toen de materiële ellende enorm was, was het algemeen enkelvoudig stemrecht. Ongetwijfeld werd deze eis gesteld omdat daardoor ook de materiële achterstelling kon worden opgegeven, maar evenzeer speelde het element van gelijkheid : iedereen dezelfde rechten.

Het behoeft dus weinig uitleg dat de uniciteit van onze beweging het garanderen van gelijke kansen voor iedereen is. Geen enkele andere beweging heeft hiervan een centraal thema gemaakt en geen enkele andere partij kan dat doen, zonder zichzelf te verloochenen. Het socialisme blijft in essentie een beweging van verontwaardiging, gericht op een samenleving waarin iedereen gelijke kansen krijgt om zichzelf waar te maken. Het blijft een beweging geboren uit de rechtvaardige, broodnodige en nog steeds actuele strijd tegen ongelijkheid en onrecht.

Nogal wat mensen vinden dat het promoten van gelijke kansen een te 'liberaal' standpunt is. Dat is niet zo onbegrijpelijk als we zien dat gelijke kansen vaak vertaald worden als gelijke rechten. Het is echter niet omdat mensen dezelfde rechten hebben dat ze ook gelijke kansen krijgen. Integendeel, het feit dat mensen in ongelijke situaties gelijke rechten hebben leidt vaak regelrecht tot discriminatie. Als een laaggeschoolde slechts evenveel voorbereiding of begeleiding krijgt om een job te vinden als een hooggeschoolde, krijgt hij geen gelijke kans.

Socialisten willen dat iedereen, ongeacht de groep waartoe hij of zij behoort, volgens eigen talenten en inzichten zichzelf kan ontplooiën en zijn of haar geluk nastreven. Welke vrijheid heeft bijvoorbeeld een alleenstaande ouder om zwaar te investeren in zijn of haar loopbaan als er geen betaalbare kinderopvang voorhanden is? Over welke vrijheid beschikt de migrantenfamilie als de ouders zonder diploma al jaren vruchteloos op zoek gaan naar werk? Hoe vrij zijn de zwaar zieke patiënten als ze ten einde raad zwarte vergoedingen of huizenhoge supplementen moeten betalen op het ereloon van de specialist? Hoe vrij zijn de schoolkinderen als ze willen mee-gaan op schoolreis als vader en moeder de factuur niet kunnen betalen? De samenleving zo organiseren dat elk individu maximaal en echt de kans heeft om keuzes te maken, dat is onze ambitie. Nog eenvoudiger: gelijke vrijheid voor iedereen.

Gelijke kansen is meer dan gelijke startkansen. Mensen samen aan de startlijn brengen en ze daarna loslaten, is geen goede invulling van gelijke kansen. Iedereen moet bij aanvang de nodige bagage meekrijgen, anders mist hij de start. Maar ook daarna moet voortdurend elke vorm van ongelijkheid bestreden worden. Uiteraard hebben we het hier over de 'gekende' ongelijkheden: diegene die het gevolg zijn van afkomst, geloof, geslacht, geaardheid of huidskleur. Maar we moeten ook de ongelijkheid erkennen die het gevolg is van minder talent of gewoon van tegenslag.

We gaven aan dat we streven naar een samenleving waar iedereen gelijke kansen krijgt. Het woordje samenleving is niet vrijblijvend gekozen. Het betekent immers dat gelijke kansen niet – of niet enkel – voortkomen uit inspanningen van individuen, maar ook gegenereerd worden uit de samenwerking van mensen in een gemeen-

schap die bereid is de middelen te herverdelen, op basis van rechtvaardig vastgelegde en eerlijk geïnde belastingen. Dit betekent ook dat hier een belangrijke rol ligt voor gemeenschapsvoorzieningen. De tijd dat we alles van de overheid verdedigen, is voorbij. Onze evaluatie van de overheid en de gemeenschapsvoorzieningen wordt afgemeten aan de mate waarin ze gelijke kansen garanderen.

Toch is dit niet voldoende. Gelijke kansen creëren, kan niet zonder een gezonde en inspirerende omgeving, een gezin (in welke samenstelling ook), een gemeenschap waarin men zich herkent, stimulerend en degelijk onderwijs, mogelijkheden op het gebied van cultuur en ontspanning, noem maar op. Deze benadering houdt ook in dat socialisten zeer expliciet grenzen willen stellen aan de vermarkting van de gekste dingen zoals genetisch materiaal, natuur, onderwijs, enz. Het gelijkekansendiscours is een wij-discours. Het start bij het individu, dat pas in een groter wij-geheel maximale kansen krijgt. Een kritisch oordeel over de samenleving zal dus gebaseerd zijn op de mate waarin die samenleving maximale kansen op individueel en collectief geluk garandeert voor iedereen.

Gelijke kansen hebben ook betrekking op de verschillende generaties. De aarde behoort onze generaties niet toe, ook de toekomstige generaties moeten er van kunnen genieten. Eigenlijk hebben we de aarde in leen van de toekomstige generaties, vooral omdat de natuurlijke rijkdommen beperkt zijn. Er is voldoende voor iedereen, maar niet voor ieders hebzucht. Daarom maken het in stand houden van de aarde, haar biodiversiteit en haar mogelijkheden alsook het streven naar duurzaamheid, integraal deel uit van onze verantwoordelijkheid.

Het creëren van maximale kansen is nodig opdat iedereen zichzelf waar zou kunnen maken. Iedereen moet zelf zijn levensweg (kunnen) bepalen. Wie de kans krijgt om zelf zijn levensweg te bepalen, heeft de verantwoordelijkheid om die kansen ook waar te maken. *sp.a* gaat er dus niet van uit dat er alleen rechten zijn en geen plichten. We zijn van mening dat het enkel sociaal aanvaardbaar is om over plichten te spreken, als rechtvaardige rechten gewaarborgd worden. Maar tegelijkertijd mogen wij, die als beweging zo sterk voor rechtvaardige rechten ijveren, meer dan welke andere beweging ook, plichten opleggen.

3. Enkele voorbeelden van een progressief gelijkheidskansenbeleid

3.1. Nu meer jongeren toegang hebben tot het onderwijs, moeten we meer inspanningen leveren om alle jongeren gelijke kansen te geven om de school succesvol te doorlopen en met succes af te maken

Kennis opbouwen wordt steeds belangrijker om de individuele levenskansen van mensen waar te maken en om een welvarende maatschappij op te bouwen. De onderwijsexpansie in het Vlaanderen van de jaren zestig deed de participatie aan het onderwijs in het algemeen en aan het hoger onderwijs in het bijzonder sterk stijgen, met een hogere scholingsgraad van de Vlaamse bevolking tot gevolg. We kunnen dit omschrijven als de eerste democratisering golf.

De kwaliteit van het Vlaams onderwijs scoort goed: de overgrote meerderheid (83,7% met name) van de jongeren haalt minstens een diploma van hoger secundair onderwijs. Ook op gebied van kennis scoorden de Vlaamse scholieren goed - in wiskunde zelfs zeer goed - en scoren ze in 2003 beter dan in 2000. We hebben een grote groep toppresteerders. In Vlaanderen zijn de sterke leerlingen veel talrijker én sterker dan de sterke leerlingen in andere OESO-landen.

De hogere deelname aan het onderwijs ging echter niet gepaard met een doorgedreven sociale democratisering. Ongelijke startkansen, verbonden aan sociale, economische en culturele situaties waarin de jongeren leven, leiden nog altijd tot voorspelbare ongelijke resultaten. Het onderwijsniveau van de ouders, het gezinsinkomen, de gezinssituatie en de etnische afkomst bepalen in ruime mate of een jongere zal slagen en welke studierichting hij zal kiezen. De goede kwaliteit van het Vlaams onderwijs gaat dus gepaard met een sterke dualisering. In Vlaanderen weegt de sociaal-economische positie en de opleiding van de ouders – meer dan in andere landen – door in de eindresultaten van de leerlingen, sterker dan zijn individuele capaciteiten en inzet op school. Vlaanderen scoort hier slechter dan de andere Westerse landen. Om het eenvoudig te zeggen: we zijn kampioen in wiskunde, maar gaan niet goed om met het gelijkheidsteken. Bovendien is die ongelijkheid na het basisonderwijs vaak al een feit, zodat we van bij het begin van de schoolloopbaan moeten ingrijpen.

Het hoeft geen betoog dat een dergelijke sociale ongelijkheid onaanvaardbaar is. In de eerste plaats om principiële redenen. Maar ook omdat een dualisering in onderwijs de toekomstige sociaal-economische ontwikkeling, de sociale cohesie en een ruime culturele ontwikkeling van onze maatschappij hypothekeert. Er is dus een nieuwe politieke mobilisatie voor onderwijs nodig die vergelijkbaar is met de strijd voor democratisering enkele decennia geleden. Die moet er voor zorgen dat elke school, elke onderwijsinstelling, een 'gelijkheidskansen school' wordt, die er in slaagt alle talenten op te sporen en tot ontplooiing te brengen. Deze mobilisatie zal moeten vermijden dat na het lager onderwijs al een definitieve kloof is geslagen. Maar ook in de periode daarna moeten we de sterke dualisering tegengaan. Deze nieuwe doelstelling kunnen we zonder meer de tweede golf van democratisering noemen.

Wat zijn de belangrijkste hefboomen om deze doelstelling te bereiken?

1. Het onderwijsbeleid moet het gelijkekansenbeleid niet zien als één van haar prioriteiten, maar als een richtinggevend beginsel voor alle aspecten van het beleid. Dit betekent dat de financiering van scholen in hoofdzaak varieert op basis van de kenmerken van de leerlingen, zodat kinderen met een problematische startsituatie een betere omkadering krijgen. Nu corrigeert het gelijkekansendecreet de basisfinanciering. Wij gaan ervan uit dat het gelijkekansendecreet de basisfinanciering moet zijn.
2. Investeren is één ding, resultaat boeken een ander. Zoals scholen de eindtermen als leidraad hebben, moet ook het verminderen van sociale ongelijkheid op een meetbare manier de leidraad zijn voor de beoordeling van leerlingen en het uitreiken van diploma's.
3. De kostprijs van het onderwijs blijft een belangrijke factor. Onze grondwet voorziet gratis onderwijs. De grondwet is hier echter niet gerealiseerd. De komende jaren moet het onderwijs in de basisscholen gratis worden. In het secundair onderwijs – waar de kostprijs nu zeer aanzienlijk is – moet vlug een maximumfactuur gerealiseerd worden. Wat het gratis leerlingenvervoer betreft, moeten er deze legislatuur nog pilootprojecten komen.
4. Hoe belangrijk diploma's ook zijn, niet alles kan in diploma's gevat worden. Een aantal mensen heeft heel wat talenten, al hebben ze niet het diploma dat daarmee overeenstemt. Bovendien zijn het vaak zwakkere bevolkingsgroepen die hun talenten niet volledig in een diploma omzetten. Het onderwijs, maar ook de arbeidsmarkt en de maatschappij in haar totaliteit, mogen zich niet uitsluitend richten op diploma's en moeten talenten kansen geven. Wie een computerfreak is, moet de kans krijgen dat talent te verzilveren. Een talentencertificaat dat aantoont wat iemand kan, moet mogelijk worden. Ook dit zal er toe bijdragen dat iedereen een kans krijgt.

Het gaat er niet om zomaar gelijke kansen in het onderwijs te realiseren. De doelstelling moet zijn gelijke kansen op hoge kwaliteit te garanderen. Dit is geen utopie. Binnen- en buitenlandse studies hebben aangetoond dat hoge onderwijskwaliteit verzoend kan worden met kleine verschillen tussen leerlingen. Er is immers geen verband tussen hoge kwaliteit en grote ongelijkheid. Het is wetenschappelijk aangetoond dat scholen die vernieuwen om ongelijkheid weg te werken, niet alleen de zwakste leerlingen vooruit helpen, maar ook de sterkste beter doen scoren. Het is dus geen holle slogan te stellen dat onze ambitie niet is 'gelijke kansen op middelmatigheid', maar 'gelijke kansen op topkwaliteit'.

sp.a houdt in maart een ideologisch congres. Een gedetailleerd programma dat deze vier principes op controleerbare manier uitwerkt, moet daar zeker aan bod komen.

3.2. Minder energie gebruiken voor minder geld: twee keer winnen

Om de vervuiling tegen te gaan, moeten we minder vervuilende energie gebruiken. Alternatieve energie stimuleren is één mogelijkheid om dit te bereiken, minder energie verbruiken een andere, bovendien goedkopere, mogelijkheid. Alternatieve ener-

gie is al jaren een belangrijk thema van *sp.a* – zie onder andere het windkracht tien programma. In deze intentieverklaring willen we vooral de klemtoon leggen op minder energiegebruik. Indien minder energie gebruiken zou betekenen dat we (veel) comfort opgeven, zou het logisch zijn dat mensen aarzelen of zich minstens vragen stellen. Een comfortabele woning en een aangename woonsfeer vormen een belangrijk onderdeel van onze welvaart, en daar is hoegenaamd niets mis mee. Hierop inleveren hoeft dus niet, maar we moeten wel bereid zijn om op een meer verantwoorde manier met dit comfort om te gaan. De uitdrukking ‘moeten bereid zijn’ is overigens erg vreemd. Want het merkwaardige is dat verantwoord omgaan met energie een belangrijke en dus positieve kostenbesparing is. Bovendien is de energiefactuur zeer ongelijk verdeeld en betalen financieel zwakkere gezinnen procentueel veel meer voor energie. Dat we met zijn allen niet radicaal voor energiebesparing kiezen, heeft veel te maken met onwetendheid, met weinig aandacht vanuit het politieke niveau, met financiële drempels,... Kortom: **het beleid moet meer aandacht besteden aan hoe we energie kunnen besparen, dan aan hoe we steeds meer energie moeten produceren.** Als de energiekost vooral op ‘armere’ gezinnen drukt, kunnen zij de eerste winnaars van energiebesparing zijn.

Voor *sp.a* moet energiebesparing een zeer belangrijk thema worden. We willen hierover zeer intensief met de gemeenten samenwerken. Via gemeentebesturen kunnen we informatie geven, gemeenten kunnen zelf een overeenkomst sluiten met een energieconsulent die op een aantal jaren iedere woning bezoekt en inwoners kunnen via een cursus milieuvriendelijk rijden meer dan 200 euro besparen en de Kyoto-norm dichterbij brengen. Het is onverantwoord dat (huur)huizen en sociale woningen zo slecht geïsoleerd zijn dat mensen zich blauw betalen aan energiefacturen. Door onze zeer zwakke isolatienormen – die dan nog dikwijls niet worden nageleefd – zijn de energieverliezen van een Belgische woning voor hetzelfde woonoppervlak meer dan het dubbele van een Zweedse woning. Dat is slecht voor het milieu en slecht voor onze portemonnee. Andere gebouwen – zoals kantoren, scholen, ziekenhuizen, rusthuizen of zwembaden – hebben niet eens een isolatienorm. Dat moet veranderen. Er moet een ambitieuze regelgeving komen rond energieprestaties van nieuwe gebouwen (die niet alleen bepaald wordt door de isolatiegraad, maar ook door de efficiëntie van het verwarmings-, koelings- en verlichtingssysteem). Daarbij moeten ook andere gebouwen dan woningen aan minimale energieprestatie-eisen onderworpen worden. Die normen moeten ook gecontroleerd worden.

Veel investeringen in bestaande woningen – bijvoorbeeld in (na)isolatie of betere verwarmingsketels – verdienen zich op enkele jaren terug. Toch vinden nog weinig van deze investeringen plaats. Enerzijds omdat veel woningen huurhuizen zijn en de verhuurder niet wakker ligt van de hoge energiefactuur van de huurder. Anderzijds omdat veel gezinnen de aanvankelijk hoge investeringskosten niet kunnen dragen. Niet iedereen heeft 10.000 euro klaarliggen om zijn dak te laten isoleren.

‘Derde betaler systemen’ moeten door de netbeheerders of door gemeentelijke bedrijven worden aangeboden. Zij kunnen dan investeringen in energiebesparende maatregelen in woningen prefinancieren en de terugbetaling starten als er een daling in de energiefactuur te merken is. Op die manier zorgen we er voor dat iedereen er warmpjes komt in te zitten en dat niemand nog energie en geld verspilt.

Voorals voor mensen die het financieel minder breed hebben, is dat erg belangrijk. Dit alles klinkt nog wat vaag, maar kan vlug erg concreet worden. Op ons congres van

december willen we concrete voorstellen formuleren die op gemeentelijk niveau geïmplementeerd kunnen worden.

Energiebesparing is niet alleen een zaak van particulieren. Een studie van de OESO geeft aan dat een betere organisatie van het wegtransport tot 30% energie kan besparen. *Waarom nog wachten?*

Nogal wat mensen vinden dat de beste manier om tot energiebesparing te komen, de prijs verhogen is. Alsof de beste vorm van diëten het verhogen van de voedselprijs zou zijn. Wij zijn het daar dus absoluut niet mee eens. Wij willen energiebesparing én prijsbeperking - in de eerste plaats voor huisbrandolie, gas en elektriciteit - combineren. De meeste maatregelen tot prijsbeperking zullen op centraal niveau genomen moeten worden en hebben vooral betrekking op het effectief laten spelen van concurrentie in de elektriciteitssector en het (geleidelijk) laten verdwijnen van een aantal niet-sturende belastingen die de consument treft (bvb. de Eliaheffing die ten laatste in 2010 verdwijnt). In een concurrentiële markt kunnen gemeenten helpen door hun eigen energie en die van bewoners die dat wensen gezamenlijk aan te bieden om op die manier sterkere prijsverminderingen te bekomen dan wanneer de bewoners elk afzonderlijk zouden handelen.

Een concurrentiële markt is moeilijk te realiseren als de infrastructuur in privéhanden is, of nog erger: in handen van de grootste producent(en). Daarom moet de impact van de overheid in de transport- en de distributienetwerken naar omhoog. Dit is geen oud links standpunt, maar wel gezond verstand: als één producent de distributie beheerst, hebben de andere producenten geen kansen en blijft de prijs te hoog. We moeten dus naar meer markt op het vlak van productie en levering (vrije concurrentie) en meer overheid in het beheer van de netten (natuurlijke monopolie). Minder energie verbruiken, er minder voor betalen en zorgen dat iedereen - ook wie minder middelen heeft - aan die programma's kan deelnemen: dit is de manier waarop we de komende jaren met - liefst alternatief geproduceerde - energie willen omgaan. *sp.a* zal de omvang van het energiegebruik en de prijs van energie de komende jaren voortdurend in de aandacht houden.

Het is mogelijk dat we ondanks die inspanningen de prijzen niet onder controle kunnen houden. Vooral voor gezinnen dreigt dan een probleem want zij worden al met relatief hoge energieprijzen geconfronteerd. In dat geval moeten we een volgende stap overwegen: de overheid kan de prijzen voor de particuliere consumptie opleggen. Dat klinkt radicaal, maar deze maatregel kan nodig blijken zolang er geen echte concurrentie op de energiemarkt is. Dat wil zeggen zolang niet meerdere grote bedrijven aanwezig zijn in onze energiesector.

3.3. Een belangrijk deel van het geld en het personeel dat nu voor defensie en het leger wordt gebruikt mag worden herbestemd voor ontwikkelingssamenwerking

In 2005 besteedt de Belgische regering ongeveer 2,7 miljard euro aan het Belgisch leger, dit wil zeggen 0,88 van ons BBP¹. Samen met de pensioenen belopen de militaire uitgaven 1,1% van het BBP. In 2002 werd op de top van Praag vastgelegd dat elke lidstaat minstens 2% van het BBP aan defensie moet besteden.

---

¹ verdeeld als volgt : 61% personeel, 25% werkingskosten, 14% investeringen

De laatste jaren werd het leger, meer dan vroeger, ingeschakeld voor internationale peacemaking of peacekeeping en we zijn daar vrij goed in. Op zich is dat een goede evolutie. Het is natuurlijk voor iedereen duidelijk dat de klassieke 'landsverdediging' niet meer actueel is. We mogen gerust stellen dat de kans dat onze burens België met wapengekletter binnenvallen vrij onrealistisch is. Maar België had ook voor een meer 'agressieve internationalisering' kunnen kiezen en bijvoorbeeld meestappen in de oorlog in Irak. Dit is niet gebeurd en *sp.a* mag er - samen met de coalitiepartners - fier op zijn dat ze heeft standgehouden in deze vrij eenzame positie.

Toch roept de huidige politiek vraagtekens op. In heel wat situaties is de peacekeeping/making een noodzakelijke operatie nadat hongersnood, corruptie, sociale ellende of dictatoriale regimes bevolkingsgroepen tegen elkaar opgejut hebben en hen bijna tot geweld hebben gedwongen. Ons leger is dus zeer 'defensief': het probeert te verhinderen dat een bestaande (burger)oorlog weer oplaait. We willen deze inspanning absoluut niet minimaliseren en beseffen ook dat het Belgisch leger hierin een zekere specialisatie heeft verworven (de operaties met de C130 zijn internationaal erg bekend en worden alom geprezen).

Maar *sp.a* wil meer. We willen de oorzaak van zoveel (burger)oorlogen bestrijden door te vermijden dat ze ontstaan; we willen niet defensief maar offensief werken. Concreet betekent dit dat we meer moeten investeren in ontwikkelingssamenwerking, in acties die gericht zijn op een stabiele voedselvoorziening, op behoorlijk bestuur, op rechtvaardige verhoudingen.

Daarom kiezen we voor een kleiner, beter uitgerust en beter werkend leger. Ongeveer 2/3de van het geld blijft bij defensie, er blijven ongeveer 20.000 mensen. Dit leger wordt meer gespecialiseerd in vredeshandhaving en in de onderdelen waar het goed in is (transport via de C130's, genie, para's,...) kan het zich tot de internationale top opwerken. Besparen door specialiseren, verbeteren door specialiseren, verbeteren en besparen door integratie met andere Europese legers: dat lijkt voor een land als België de beste aanpak. Dit betekent wel dat zo'n 900 miljoen euro van defensie naar ontwikkelingssamenwerking gaat (of 0,3% van ons BNP). In de beginfase moeten hiermee ook de lonen betaald worden van de 15.000 mensen die we in hoofdzaak in andere ministeries of in de gemeenten zullen tewerkstellen. Maar een beperkt aantal mensen zal effectief mee verhuizen naar ontwikkelingssamenwerking, waar ze ingezet worden bij burgerlijke bouwprojecten. Hoe dan ook zal van bij het begin ongeveer 500 miljoen euro vrijkomen om via ngo's, bilaterale of multilaterale akkoorden aan ontwikkelingssamenwerking te besteden.

Sommigen zullen dit naïef of utopisch vinden. Wij vinden dit veel realistischer dan telkens weer achter de feiten aan te lopen. Ook hier willen we liever de toekomst zelf vorm geven dan ze te ondergaan.

3.4. Werk voor iedereen

Werkgelegenheid is een thema dat van fundamenteel belang blijft voor *sp.a*. Niet alleen omdat een job voor brood op de plank zorgt. Maar vooral ook omdat een job leidt tot zelfontplooiing. Voor de samenleving biedt een gezonde werkgelegenheid de budgettaire garantie voor de toekomst van onze sociale zekerheid. Dat is een vaststelling die de volgende jaren alleen maar aan belang zal winnen. Zorgen voor

voldoende werk, is niet alleen een bekommernis voor elk van ons individueel, het is een bekommernis van iedereen die een solidaire samenleving wil.

Ondanks de goede bedoelingen, heeft een aantal structurele, institutionele factoren de uitbouw van een goed werkgelegenheidsbeleid bemoeilijkt. Ons beleid is in de eerste plaats in ruime mate uniform gebleven, zeg maar: eenheidsworst voor elke plek van het land. Maar wie in La Louvière werkloos wordt, kampt met andere hindernissen om een nieuwe job te vinden dan iemand die in Roeselare zijn baan verliest. De man of vrouw die in La Louvière werk zoekt en de man of vrouw die zonder job zit in Roeselare op dezelfde manier benaderen, is geen goed beleid. De kans is groot dat minstens één van hen niet de instrumenten aangereikt krijgt die hij verdient om opnieuw een plaats op de arbeidsmarkt te vinden.

Op de tweede plaats is een deel van het beleid geregionaliseerd. Zo is de arbeidsbemiddeling bijvoorbeeld een bevoegdheid van de gewesten, waardoor een samenhangend beleid afhankelijk is van soms ingewikkelde akkoorden tussen verschillende beleidsniveaus.

Ten slotte is het ongetwijfeld zo dat taboes en vooroordelen halsstarrig blijven bestaan. Wij, socialisten, zeggen dat we de toekomst moeten vorm geven als we ze niet willen ondergaan. Die stelling is nergens zo sterk van toepassing als in het werkgelegenheidsbeleid.

Werken doen we in een markt, de arbeidsmarkt. Die markt wordt beïnvloed door wat er in de rest van Europa en de wereld gebeurt, of we dat graag willen of niet. **sp.a** zal er altijd op toezien dat de arbeidsmarkt gecontroleerd, gecorrigeerd en gereguleerd blijft. Wij zullen nooit aanvaarden dat het recht van de sterkste zegeviert. Maar onze beweging mag het hoofd ook niet in het zand steken voor wat er elders gebeurt. We kunnen stoer doen en vasthouden aan wat we hebben. We kunnen het met hand en tand verdedigen,... om dan te moeten vaststellen dat onze werkgelegenheid en onze welvaart langzaam vermindert. Dit is een conservatieve, defensieve houding.

We kunnen ook de realiteit onder ogen zien en uitzoeken hoe we mits belangrijke wijzigingen in onze regels en gebruiken nieuwe welvaart kunnen opbouwen, gekoppeld aan een rechtvaardige en sterke sociale bescherming voor iedereen. Taboes slopen heet zoiets. Dat moet onze houding zijn. Deze stap zetten is niet makkelijk. Ook de vakbeweging moet mee evolueren. We willen daarom heel duidelijk zijn: **sp.a** heeft niet de ambitie een deel van het probleem te zijn, wel een deel van de oplossing. De vakbeweging moet de belangen van de werknemers tegenover de werkgevers blijven verdedigen, vandaag en morgen. Wij vragen hen dat te blijven doen. **sp.a** zal ze daarin steunen.

Maar we vragen hen ook actief te helpen taboes te slopen en met ons te werken aan verregaande, maar rechtvaardige wijzigingen in ons tewerkstellingsbeleid. Het is belangrijk dat we hierover met de vakbeweging blijven praten en zoveel mogelijk samen strategieën ontwikkelen om deze wijzigingen te sturen. Zo kunnen we de solidariteit in onze samenleving veilig stellen en samen van de werkgevers eisen dat ook zij hun taboes doorbreken. Want ook de vertegenwoordigers van de werkgevers vertonen de neiging alle heil te verwachten van simplistische oplossingen die in hoofdzaak de inspanningen bij anderen leggen.

Wat betekent dit nu in de praktijk? We geven drie stellingen, uiteraard zijn er veel meer te formuleren.

3.4.1. Het werkgelegenheidsbeleid moet regionaal worden

Als we willen dat iedere werkzoekende in zijn eigen omgeving de beste ondersteuning krijgt, moeten we de werkgelegenheidsbevoegdheden in hun geheel naar de gewesten verhuizen. Ook daar moeten we sterk gedecentraliseerd per subregio en aangepast aan de lokale realiteit werken. Dit houdt in dat de regelgeving inzake werkloosheidsuitkeringen, brugpensioenen, tijdskrediet, uitzendarbeid en terbeschikkingstelling, arbeidsvergunningen, betaald educatief verlof en het leerlingenzwezen integraal naar de gewesten wordt gebracht. De gewesten kunnen dan autonoom vorm geven aan een eigen beleid, in overleg met de sociale partners.

Deze verschuiving kan voor de drie gewesten tot een positieve dynamiek leiden, op voorwaarde dat we een correct financieringsmechanisme invoeren. We hebben altijd gezegd dat we geen Vikings willen zijn die plunderend tekeer gaan. Een betere bevoegdheidsverdeling inzake werkgelegenheid betekent voor ons niet dat we meer centen willen, maar dat we de centen en de autonomie krijgen die nodig zijn om meer mensen aan het werk te helpen.

Vorig jaar hebben we op het federale niveau 2,73% van het BNP uitgegeven aan het werkgelegenheidsbeleid. Het percentage werklozen zal in principe de volgende jaren dalen: een groter deel van de beroepsbevolking zal omwille van de vergrijzing en door een betere beleidsondersteuning aan het werk geraken. Van die federale middelen gaat nu 50,12% naar Vlaanderen, 38,56% naar Wallonië en 11,33% naar Brussel.

Wat stellen we voor? We willen concrete maatregelen en hebben dus een concreet plan. Want al te vaak worden woorden zoals *autonomie* of *solidariteit* vaag en om heel andere doelen dan het welzijn van de mensen gebruikt.

1. Het nationale startbedrag voor het werkgelegenheidsbeleid wordt in de bijzondere wet vastgesteld op 2,73% van het BNP.
2. Dit bedrag laten we de komende vijf jaar evolueren met het BNP.
3. Daarna evolueren de middelen met de inflatie.
4. Ook de verdeelsleutels van vandaag (50 procent voor Vlaanderen – 38,5 procent voor Wallonië en 11,5 procent voor Brussel) leggen we voor de toekomst in de bijzondere wet vast.

Op die manier bouwen we een zeer solidair mechanisme uit en dat stoort ons niet, integendeel. Het inhalen van de achterstand door Wallonië en Brussel zal een hele tijd duren, mogelijk een generatie lang. Na 20 à 25 jaar moet de verdeelsleutel tussen de gewesten op basis van demografische gegevens gebeuren.

We willen dat de gewesten de instrumenten krijgen om de toekomst voor te bereiden. Wie goede resultaten boekt, wordt met dit mechanisme overigens beloond.

3.4.2. Een juniorplan: iedere jongere telt

sp.a heeft de voorbije jaren in de federale en Vlaamse regering belangrijke resultaten geboekt op vlak van een meer hedendaagse aanpak van het werkgelegenheidsbeleid. In het voorjaar maakten we plannen om jonge werklozen betere kansen op een eerste job te bieden, waarbij verschillende oplossingen werden aangereikt. Verschillende oplossingen omdat elke jongere verschillend is.

Toch blijft de situatie van heel wat schoolverlaters moeilijk. De meerderheid van hen vindt werk binnen een redelijke termijn. Toch zat vorig jaar 1/3de van de schoolverlaters eind oktober nog zonder werk, één op zeven van de schoolverlaters had na een

jaar nog geen werk. Zij krijgen, meestal na 9 maanden zonder job een – lage – wachtuitkering.

De werkloze schoolverlaters moeten beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt, maar we slagen er niet in om ze allemaal te activeren. In Vlaanderen is na 6 maanden nog ongeveer de helft van de werkloze jongeren niet op een actieve manier te contacteren. In het verleden dacht de overheid dat die lage uitkering en de lange wachttijd jongeren vanzelf zou stimuleren om actief werk te zoeken. Jongeren die sterk staan, slagen misschien in die opdracht. Maar het ligt voor de hand dat jongeren die zwak staan op de arbeidsmarkt, met dit systeem eigenlijk geen kansen krijgen.

In plaats van een halfslachtig en dus asociaal beleid te voeren, moet er een efficiënt sociaal beleid komen. *sp.a* wil daarom voor jonge werkzoekenden een juniorplan uitwerken, dat alle werkzoekende schoolverlaters op weg helpt naar een job, waarbij de nadruk ligt op het sneller activeren van **elke** jongere.

Het juniorplan houdt in dat:

1. De VDAB voor alle jongeren na drie maanden met een geïndividualiseerde en gaandeweg intensievere vorm van begeleiding en activering start, via een gerichte beroepsopleiding in ondernemingen, gespecialiseerde opleidingen, stages, specifieke werkervaringen in de non-profit, begeleiding bij solliciteren, in sommige situaties zelfs in samenwerking met professionele hulpverleners. In plaats van 50 procent na 6 maanden willen we 100 procent na 3 maanden.
2. Ook de wachtuitkering vlugger een recht wordt, met name na 6 maanden in plaats van 9.
3. Schoolverlaters dit statuut niet kunnen weigeren, tenzij ze afzien van hun recht op een wachtuitkering.

Dit beleid is actief en efficiënt en schetst vooral duidelijke rechten en plichten. Iedere jongere telt: dat vergt grote financiële en personeelsinspanningen. In Vlaanderen is (laaggeschoolde) jongerenwerkloosheid vooral een probleem in bepaalde steden en gemeenten. Het is onze plicht hieraan te werken en daarom is een intensieve samenwerking met de gemeentebesturen zeker nuttig. Het gewest en de stad voor jongerenwerk: een duidelijke invulling voor een gelijke kansenbeleid.

3.4.3. Een sociale regeling voor interimarbeid en inschakelingsbedrijven

Uitzendarbeid is een feit op de arbeidsmarkt. Niet iedereen is daar gelukkig mee en daar zijn soms goede redenen voor. Uitzendarbeid is weinig stabiel, geeft vaak aanleiding tot korte werkperiodes en lange werkloosheidsperiodes en het vergt tegelijk veel flexibiliteit die niet noodzakelijk vergoed wordt. Het is echter ook al herhaaldelijk gebleken dat het een middel is om laaggeschoolden aan een job te helpen.

Dat maakt het des te noodzakelijk er een duidelijke regelgeving voor te ontwikkelen die:

- een betere sociale bescherming biedt (waarom moeten oproepcontracten zo nodig kunnen?);
- ook een duidelijkere erkenning als onderdeel van het beleid inhoudt, in het bijzonder voor het inschakelen van laaggeschoolden als eerste werkervaring;

- de mogelijkheid opent voor inschakelingsbedrijven, die mensen op een continue basis tewerkstellen, een goeie sociale bescherming bieden en die mensen afwisselend in verschillende - vaak seizoensgebonden - bedrijven plaatsen.

Deze voorbeelden inzake werkgelegenheid zijn natuurlijk zeer beperkt. We willen vooral aangeven dat we bereid zijn nieuwe paden te bewandelen en over te gaan tot beleidswijzigingen, op voorwaarde dat ze de principes van solidariteit en sociale bescherming respecteren, zij het in een vernieuwde vorm. Inzake werkgelegenheid heeft het geen zin stoei oud links te zijn. Modern, progressief en sociaal is hier beter op zijn plaats, zowel wat het resultaat als wat de omkadering betreft.

3.5 Minder belastingen, betere inning en meer fraudebestrijding

Dit jaar zullen we samen ongeveer 45% van onze nationale welvaart besteden om er publieke diensten en de sociale zekerheid mee te financieren. Dit percentage blijft de laatste jaren ongeveer gelijk.

Dit belet niet dat er belangrijke tendensen vast te stellen zijn :

1. Het aandeel van de sociale bijdragen daalt, sinds 1995 met ongeveer één procent.
2. Het aandeel van de bedrijven en van de kapitaalsopbrengsten is gestegen: van 2,9% naar iets meer dan 4%.
3. Wat de gezinnen (in hoofdzaak) op hun loon betalen is ook gedaald: van 14,2 naar 13,5%.
4. De belastingen op consumptie zijn gestegen van 12,2% naar iets boven de 13%.
5. Sinds enkele jaren halen we ook rechtstreeks inkomsten uit onze inspanningen om de fiscale fraude te bestrijden en de belastingen beter te innen. Dit jaar gaat het om 315 miljoen euro.

We moeten al deze cijfers voorzichtig benaderen. Als het economisch goed gaat, stijgen de inkomsten, maar daalt (statistisch) automatisch de belastingdruk. Als het economisch minder goed gaat - zoals in 2002 het geval was - dalen de inkomsten maar stijgt de belastingdruk. Ook de wetgeving kan een dergelijk effect hebben: als de erfenisrechten dalen, geven meer mensen hun erfenis volledig aan, waardoor er meer inkomsten zijn en het lijkt alsof de belastingdruk stijgt.

We wensen dus geen steriele discussie te voeren over het al dan niet stijgen van de belastingdruk. Voor *sp.a* is het wél belangrijk - zelfs cruciaal - dat mensen belastingen betalen in verhouding tot hun inkomsten. Natuurlijk streven we naar een efficiënte overheid en dus naar zo laag mogelijke belastingen. Maar wat minstens even belangrijk is voor ons beleid, is dat de inspanningen eerlijk verdeeld zijn.

Op basis hiervan komen we tot de volgende krachtlijnen voor het belastingbeleid van de komende jaren :

1. Mensen met een bescheiden of gemiddeld inkomen moeten op hun inkomsten minder belastingen betalen.

2. Het is belangrijk dat iedereen op het gehele inkomen wordt aangesproken, fraude moeten we dus wegwerken. Wie fraudeert is niet slimmer dan de staat, maar bedriegt zijn buurman.
3. Los van de fraudebestrijding is er een probleem met de inning van de belastingen. Dat probleem zorgt er voor dat we ieder jaar inkomsten mislopen. Een betere inning is dus onontbeerlijk.
4. Alle lasten moeten eerlijk verdeeld worden, forfaitaire belastingen zijn geen eerlijk verdeelde belastingen en moeten dus verboden worden.

Acht keer meer opbrengst uit fraudebestrijding

We willen dus meer inkomsten voor de overheid met minder belastingen. Die wens is geen utopie. Als we de cijfers van de Nationale Bank als basis nemen, mogen we stellen dat met een doorgedreven fraudebestrijding ongeveer 2,5 miljard euro extra middelen geïnd kunnen worden. Dat is een enorm bedrag: acht keer meer dan wat de strijd tegen de fiscale fraude vandaag oplevert. Als we dat resultaat boeken, wordt de utopie realiteit en zullen we de belastingen kunnen laten dalen terwijl de inkomsten voor de overheid toch stijgen. Zo een beleid veronderstelt uiteraard een groot aantal maatregelen, waarvan de meeste tegen 2010 effectief moeten zijn:

1. Hoe eenvoudiger de aanslag, hoe eenvoudiger de behandeling. Minder ingewikkelde aanslagen, zoals bij gepensioneerden, moeten snel behandeld kunnen worden. Dat betekent dat het invullen van de belastingaangifte vervangen wordt door een automatische berekening. Dit vergt een massale investering in informatica, maar zal veel uitvoerende handelingen en personeel besparen.
2. Voor de kleinere ondernemingen, vrije beroepen en zelfstandigen moet een samenwerking met de private sector mogelijk zijn: erkende accountants kunnen de belastingformulieren indienen en certificeren. De overheid controleert deze aangiften steekproefgewijs. Bij fraude moet er zeer streng gesanctioneerd worden: de accountant verliest gedurende een aantal jaren het recht zijn beroep uit te oefenen en de bedrijven in kwestie betalen hoge geldboetes. Uiteraard worden bij fraude, alle door dezelfde accountant ingediende aanslagen onderzocht.
3. De middelgrote en grotere ondernemingen worden driejaarlijks grondig gecontroleerd door gespecialiseerd personeel.
4. Specifieke gerichte acties tegen fraudecarrousels worden stelselmatig gepland en uitgevoerd. Ook hier is informatica (cfr het nu traag startende data mining) erg belangrijk.

Tegen 2010 gaan van de 29.000 ambtenaren van financiën 5.000 mensen op pensioen. Aangezien informatisering heel wat taken kan opvangen, dient niet iedereen vervangen te worden. De personeelsvervangingen moeten in hoofdzaak gericht zijn op de uitvoering van taken 3 en 4. De besparingen inzake wedden moeten de informatisering betalen.

We moeten ook de inning onder de loep nemen. In 2005 start voor het eerst een programma van effectisering, wat betekent dat uitstaande vorderingen verkocht worden, maar de administratie verplicht wordt een deel van de achterstand in te lopen en daartoe ook extra hulpmiddelen krijgt. Alles wijst erop dat deze operatie vrij succesvol kan zijn. Zowel in 2006 en 2007 zullen we die operatie moeten herhalen, zelfs

versterken en structureel maken, wat er toe kan leiden dat de inning beter zal gebeuren en jaarlijks tot een hoger geïnd bedrag zal leiden.

Is het geraamde bedrag van 2,5 miljard euro van de Nationale Bank haalbaar? We geloven dat het kan, op voorwaarde dat we geen halve maatregelen nemen, ons engageren om zwarte sectoren wit te maken, een doortastend antifraude-programma ontwikkelen, evenals sluitende mechanismen om de belastingen te innen.

En als we nu eens minstens de helft van die extra inkomsten tegen 2010 zouden teruggeven aan de mensen die werken om hun brood te verdienen? *sp.a* is bereid om in de volgende regering zo'n afspraak te maken, meer nog, *sp.a* wil hiervan een erezaak maken.

sp.a wil er ook een punt van maken om pestbelastingen af te schaffen. In onze Negenproef voor de regionale verkiezingen hebben we er al naar verwezen: de talloze gemeentebelastingen voor bedrijven moeten verdwijnen, zodat gemeenten en bedrijven niet meer geconfronteerd worden met een wirwar van heffingen en kunnen besparen op hun administratieve kosten. De inkomsten uit de heffingen die verdwijnen, moeten we wel compenseren. We vragen het gewest, de gemeenten én het bedrijfsleven om samen voorstellen te formuleren om het schrappen van de pestbelastingen mogelijk te maken.

Blijft het probleem van de forfaitaire belastingen. Iedereen betaalt evenveel, dus ongelijk. Het verbod op forfaitaire belastingen willen we in de grondwet. We zullen hierover voorstellen indienen én verdedigen. Of nu al 2/3de van de parlementsleden mee willen is twijfelachtig. Maar de wijziging van het stemrecht is ook niet op één dag gerealiseerd.

3.6. Een ziekteverzekering toegankelijk en betaalbaar voor iedereen: de vijfkamp gaat verder

Onze kwaliteitsgeneeskunde moet voor iedereen beschikbaar blijven en dat tegen een kostprijs die draaglijk en aanvaardbaar is voor de gemeenschap. Dit dubbele engagement vormt de volgende jaren de leidraad voor ons gezondheidsbeleid. Steve zwengelde met zijn vijfkamp eerder dit jaar het debat opnieuw aan. De vijfkamp is vandaag niet begraven, integendeel.

Het Kiwimodel moet uitgroeien tot een efficiënt instrument om de prijs te drukken voor geneesmiddelen die in grote hoeveelheden en door grote groepen patiënten geconsumeerd worden. Tegelijk willen we het gebruik van generische geneesmiddelen verder promoten zodat ook de prijs van dure originele medicijnen verder daalt. Lagere prijzen voor veel gebruikte geneesmiddelen geven ons de marge om nieuwe, innovatieve en dure geneesmiddelen voor zieken beschikbaar te houden. De lonen van artsen moeten rechtvaardiger verdeeld worden. Sommige geneesheren verdienen te weinig, terwijl anderen te veel verdienen. Dat huisartsen weinig, te weinig verdienen is geweten. Maar ook sommige specialisten verdienen weinig, terwijl anderen per jaar 750.000 euro opstrijken.

De kamersupplementen, ereloonsupplementen en onduidelijke supplementen voor implantaten of medische hulpmiddelen zorgen voor een onduidelijke ziekenhuisfactuur. Wij willen daarom komaf maken met de wildgroei bij het doorrekenen van supplementen, de supplementen moeten verminderen. We moeten namelijk ernstig on-

derzoeken hoe we de ziekenhuizen op een radicaal andere manier kunnen financieren. De factuur voor het eigenlijke werk van de geneesheren enerzijds en voor het gebruik en de afschrijving van ziekenhuisapparatuur anderzijds moet duidelijk gescheiden worden.

De beste manier om de kostprijs voor ingrepen en behandelingen in ziekenhuizen duidelijk te bepalen, is een vaste totaalprijs per behandeling te berekenen. We hebben de voorbije jaren in de regering al stappen in die richting gedaan. We moeten nu verder gaan en het systeem verder uitwerken.

Ten slotte is er de huisarts. Hij moet voor *sp.a* uitgroeien tot de onbetwistbare hoeksteen van ons gezondheidsapparaat. Ons charter van de huisartsen legt de basis voor die aanpak.

Deze vijfkamp blijft de basis voor onze zoektocht naar het beste beleid.

3.7. De bescherming van de consument verdient vandaag minstens evenveel aandacht als de verdediging van de belangen van de werknemer

Socialisten willen een markt met degelijke producten en bewuste consumenten. Essentiële basisdiensten zijn niet steeds gegarandeerd. Maar ook een gebrek aan informatie, of een te weinig doorzichtige - en dus slecht werkende - markt, bedreigen die toegang.

Consumentenbescherming moet mensen vertrouwen geven. Dat vertrouwen ontbreekt waar de vrije markt vooral in het voordeel speelt van de aanbieder. Ook de consument moet er de vruchten van kunnen plukken. Daarom moet een beleid worden opgebouwd rond drie pijlers: een recht op weten, een recht op vergelijken en een recht op kiezen.

3.7.1. Toegang tot essentiële diensten en producten

De grondwet bepaalt dat iedereen het recht heeft op een menswaardig leven. Iedereen moet volgens ons ook toegang hebben tot kwaliteitsvolle producten en diensten. Het is onaanvaardbaar dat ongelijke koopkracht de toegang tot essentiële diensten en producten bemoeilijkt of zelfs onmogelijk maakt. In die context moet het begrip universele dienstverlening worden uitgebreid.

Iedereen moet toegang hebben tot energie, internet, telecommunicatie, mobiliteit, bankdiensten en verzekeringen. Ondernemingen in die sectoren moeten een basisdienst kunnen verzekeren. Wat vandaag al zo is in de telecomsector, moet worden uitgebreid naar andere essentiële diensten.

Ondernemingen die niet in een basisdienst voorzien, dragen in een dergelijk systeem bij in een fonds. Een fonds dat wordt aangewend om de universele dienst binnen de sector te financieren. Het principe van 'pay or play', zeg maar. In meer publieke sectoren, zoals het openbaar vervoer, is het de overheid die moet instaan voor de universele dienstverlening die ze, zoals de basismobiliteit, best wettelijk verantwoordt.

3.7.2. Recht op weten, recht op vergelijken, recht op kiezen

In tal van sectoren, zoals de energie- en de telecommunicatiesector, heeft de consument de keuze uit meerdere aanbieders. Voor velen is het echter onbegonnen werk de tarieven van die verschillende aanbieders te kennen. Zolang de consument de prijzen van verschillende (aangeboden) diensten niet op een eenvoudige manier kan vergelijken, werkt de markt gebrekkig en speelt ze enkel in het voordeel van oude monopolisten of de grootste vissen in de vijver. Prijzen moeten overigens zoveel mogelijk 'all in' zijn. Zo kan het niet langer dat een vliegticket op een site 49 euro lijkt te kosten, terwijl achteraf blijkt dat de factuur makkelijk het twee- of driedvoud bedraagt.

Daar waar de consument de prijzen kent en kan vergelijken, moet die er zich van kunnen vergewissen of twee producten of diensten wel 'gelijk' zijn. De algemene voorwaarden in contracten, de kleine lettertjes zeg maar, zijn vaak onleesbare en ellenlange epistels. Niemand die vooraf weet in welke gevallen een verzekering niet tussenkomt, of in welke gevallen een bank de aansprakelijkheid van zich zal afschuiven bij diefstal van een bankkaart. De overheid kan vastleggen welke contractuele afspraken beknopt en duidelijk moeten worden weergegeven. Consumenten hebben er recht op te weten wat ze kopen en tegen welke voorwaarden. Enkel dan kunnen ze ook echt vergelijken en kiezen.

Kiezen voor concurrentie betekent ook de consument de mogelijkheid bieden om snel en kosteloos te veranderen van aanbieder. De consument moet zonder enig nadeel kunnen veranderen van energieleverancier, telecomoperator, bank of verzekeraar. Hoge schadebedingen, vaak vermomd als administratieve kosten, en al te lange periodes van vooropzeg, verhinderen die mobiliteit vandaag.

3.7.3. Bedrog aanpakken

Bedrog bestrijden doe je via preventie, controle en sanctionering. Sanctioneren is van groot belang. Niet enkel om de consument te beschermen, maar ook omdat zij die het spel niet spelen volgens de regels, de concurrentie vervalsen en zo eerlijker handelaars de markt uit prijzen.

Overheden moeten hun administraties nieuwe instrumenten aanreiken om op te treden en zo de handhaving van de wetgeving te verzekeren. De resultaten van onderzoeken van de administratie kunnen publiek gemaakt worden. Op die manier kan de consument bijvoorbeeld te weten komen welke immobielkantoren serieus werk verrichten en welke zich eerder gedragen als cowboys.

3.7.4. Samen naar de rechtbank en alternatieve geschillenregeling

De consument blijft bij problemen en geschillen al te vaak in de kou staan. Een betere en eenvoudigere toegang tot het gerecht is een must. Al te vaak echter is het zo dat de geleden schade niet opweegt tegen de kosten die een rechtszaak met zich meebrengt. Om die reden moeten consumentenverenigingen de mogelijkheid hebben collectief op te treden namens hun leden. Zo zouden bijvoorbeeld de passagiers van eenzelfde vlucht allen samen, via een consumentenvereniging, hun gelijk kunnen halen voor een rechtbank.

* * *

De strijd voor de bescherming van de werknemer is in essentie gebouwd op het idee dat resultaat enkel samen geboekt kan worden. Dit in tegenstelling tot individuele acties van werknemers tegenover werkgevers, wat vaak weinig zinvol was.

Vandaag bevindt de consument zich in een gelijkaardige positie. Meestal staat de eenmalige consument tegenover een bedrijf dat een 'repeatplayer' is die economisch uiteraard sterker staat.

De socialistische beweging heeft traditioneel niet erg veel aandacht besteed aan dit 'burgerlijk' thema.

Het is niet onze bedoeling de essentie van de mens te herleiden tot zijn consumentengedrag, net zo min als we dat wilden doen met zijn arbeidsgedrag. Maar dat belet niet dat het consumentengedrag een belangrijk onderdeel is van het algemene gedrag van mensen en zowel de welvaart als het welzijn in belangrijke mate beïnvloedt. Een progressieve partij als *sp.a* die de ambitie heeft zich aan te sluiten bij de terechte bekommernissen van mensen, moet dus van consumentenbescherming een belangrijk aandachtspunt maken.

Het ideologisch congres van volgend jaar krijgt een belangrijke opdracht om de bescherming van de consument te integreren in ons politiek strijdprogramma. De centrale plaats die we binnen *sp.a* aan de consument willen geven, is meer dan een zoveelste puntje uit een toespraak. De keuze voor de consument is een keuze die het beleid en het gezicht van de partij fundamenteel mee moet bepalen.

Het congres zal zich ook moeten buigen over de verhouding tussen de overheid als aanbieder van diensten en haar consumenten. Ook de overheid is een monopolist waartegen de consument beschermd moet worden.

3.8. Na de staatsschuld – de ecologische schuld

De voorbije vijftientig jaar stonden sterk in het teken van de sanering van onze overheidsschuld. *sp.a* heeft daar een belangrijke prioriteit van gemaakt en mee gezorgd voor zes begrotingen in evenwicht. Dat was nodig. Een maatschappij die steeds meer leeft van geleend geld, betaalt op de duur alleen nog schuldeisers af en heeft geen middelen meer om te investeren in de toekomst. Om niet alleen de samenleving en de economie zuurstof te geven maar ook mensen en de natuur, zullen we de volgende decennia ook onze 'ecologische schuld' moeten afbouwen. Lozingen in de bodem, de lucht en het water hebben er voor gezorgd dat Vlaanderen bezaaid is met 'black points'. Ons overmatig gebruik van schaarse natuurlijke rijkdommen zorgt er ook voor dat wij meer rijkdom consumeren dan waar we recht op hebben en dat we meer broeikasgassen uitstoten dan ons 'eerlijk deel'. Eigenlijk leggen we hier beslag op milieugoederen die andere landen of andere generaties ten goede komen en leven we ook hier van geleend goed.

Het wegwerken van deze 'ecologische schuld' vraagt dus verhoogde inspanningen voor de 'opkuis' van de vervuiling uit het verleden en de ontwikkeling van schone productiewijzen die ervoor zorgen dat we in de toekomst geen nieuwe schuld opbouwen. Met de ontwikkeling van schone productietechnieken moeten we er ook voor zorgen dat we de ontwikkelingslanden helpen om een technologische sprong te

maken. Zo kunnen zij hun economie ontwikkelen zonder dezelfde vergissingen te begaan als wij.

Door het bodemsaneringsdecreet wordt de bodemverontreiniging in Vlaanderen steeds beter in kaart gebracht. Zo'n 15.000 gronden, ruim 361 km², staan al geregistreerd als verontreinigd. Het aantal vervuilde bedrijfsgronden ligt tussen de 42.000 en de 53.000. Voor 11.000 van deze risicogronden moet de verontreiniging effectief verwijderd of de verspreiding ervan beperkt worden. Momenteel is dit voor 2% van deze gronden gebeurd en voor 16% van de gronden is dit lopende of in voorbereiding.

sp.a wil op één generatie tijd de meest ernstige bodemverontreiniging in Vlaanderen saneren en de waterlopen schoon krijgen.

Het is een werk van lange adem. Maar ook de budgettaire gezondmaking is dat geweest. Een actie op lange termijn betekent niet dat we het rustig aan mogen doen. Ook inzake de staatsschuld werden jaar na jaar dwingende plannen opgesteld die nauwgezet gevolgd worden. Onze doelstelling is dus dat voor de ecologische schuld hetzelfde gebeurt.

Een beleid dat veel investeert in duurzaamheid en in het milieu is uitermate sociaal. Zonder investeringen in een schonere economie en meer natuur blijft een leefbare woonomgeving en natuurbeleving enkel weggelegd voor mensen die de middelen hebben om de milieuvervuiling te ontvluchten door 'in het groen' te gaan wonen of de wagen of het vliegtuig te nemen om de natuur te gaan opzoeken.

4. Internationaal een kritisch – actieve speler zijn

Niemand kan op een ernstige manier ontkennen dat de internationale politiek een belangrijke impact heeft op onze politieke actie. Als partij moeten we hier dus op een georganiseerde en intensieve manier mee bezig zijn.

Dit betekent op de eerste plaats dat we onze positie t.o.v. de Europese Unie moeten verduidelijken. Er is over deze positie de laatste jaren heel wat te doen geweest. Sommige mensen hadden kritiek op Europa en dat werd al vlug als godslastering beschouwd (waarmee overigens aangetoond werd dat Europa een soort religie geworden is). Nochtans was die kritiek eenvoudig: Europa is teveel een vrije markt, te weinig een vrije gemeenschap. Vijftig jaar geleden werd de Europese samenwerking echt opgestart met twee doelstellingen: oorlog tussen oude vijanden voorgoed onmogelijk maken en werkgelegenheid verzekeren door onze markt te vergroten. Dat Europa werd gebouwd rond vier vrijheden: vrij verkeer van goederen, diensten, personen en kapitaal. Om dat te bereiken was een verregaande harmonisering nodig en moesten de landsgrenzen worden afgebouwd. Bovendien moest binnen de Europese ruimte verhinderd worden dat grote kapitaalgroepen monopolies creëerden en op die manier de consument nodeloos veel deden betalen. Onnodig te stellen dat de socialistische beweging dit project ondersteunde. Ook nu zijn we niet tegen de ontwikkeling van het Europees project, wel tegen de manier waarop die ontwikkeling de laatste jaren geëvolueerd is. Als er dan toch positieve beslissingen of tendensen zijn, zoals de Lissabon-strategie dat is, steunen we die voluit.

Sindsdien is er heel wat gebeurd. De algemene termen van het verdrag werden gaandeweg geïnterpreteerd en toegepast, in hoofdzaak door de (administratieve diensten van de) Commissie en door het Hof van Justitie.

De integratie is stelselmatig gegroeid, maar ook geleidelijk aan de oorspronkelijke consensusdoelstellingen ontgroeid. Europa is een doel op zich geworden. De interpretatie is langzaam een strak juridisch en economisch eenzijdige exegese van de teksten geworden, die bovendien de politieke besluitvorming en politieke afwijking heeft teruggedrongen. Nochtans is het duidelijk dat open begrippen als bvb. het vrij verkeer van goederen een zeer diverse interpretatie mogelijk maken. Die opties/keuzes moeten op de eerste plaats door een democratisch gecontroleerd politiek niveau genomen worden en niet door rechters of ambtenaren. In de Europese Unie is dat net wel gebeurd. Rechters en bureaucratie vullen de concrete betekenis van vage begrippen in en storen zich geenszins aan de vraag of dit wel de meest publiek gedragen interpretatie is. Bovendien ontstaat zo een zeer gesloten, ondoorzichtig netwerk van gelobby dat duidelijk herkenbaar is in de adviezen en ontwerpen.

Het is op die manier dat binnen de Europese Unie de concurrentie van een middel om monopolies te bestrijden, geëvolueerd is tot een blind mechanisme dat een heilig doel op zich is. Het meest schrijnende voorbeeld is het voorstel om de loterijen concurrentieel te maken. Loterijen dienen om de speelzucht van de mensen te kanaliseren. Concurrentie tussen loterijen instellen, gaat daar volop tegenin. Toch werd het door de Commissie voorgesteld, in de ondertussen beruchte Bolkestein-richtlijn.

Minder frivol zijn de beslissingen rond de liberalisering van een aantal basissectoren, zoals de elektriciteit, de spoorwegen of de postdiensten. We zijn geen tegenstander van liberalisering op zich. In de telecommunicatiesector bijvoorbeeld is de

liberalisering positief geweest voor de consument. De liberalisering van het lucht-ruim heeft de sector gedemocratiseerd, al is waakzaamheid over de veiligheid blijvend nodig.

Maar de liberalisering van de gewone postbedeling bijvoorbeeld houdt in dat een postbedrijf niet noodzakelijkerwijs iedereen moet bedienen. Nieuwe bedrijven kunnen zich beperken tot enkel steden en daar lage prijzen toepassen. Dat is leuk voor de stedelingen, maar sneu voor wie in een dorp woont. Als we dan willen dat ook de dorpingen iedere dag post krijgen, moet de overheid bijspringen en één van de bedrijven betalen om deze service te verlenen. Iedereen zal dus betalen via de belastingen om goedkoper in de steden te leveren en om de nu voorziene service te behouden in de dorpen. Erg zinvol lijkt ons dat niet. Dat blijkt ook de appreciatie te zijn in de VS, waar de liberalisering van de gewone postdiensten afgeblazen werd. Zelfs in de VS vindt de overheid dat de basispostbedeling bij een doorgedreven liberalisering niet kwaliteitsvol verzekerd is. In de VS echter is dit een normale, democratisch gestuurde beslissing, in de Europese Unie is dit veel minder het geval en worden tegenstanders van een liberalisering met juridische argumenten om de oren geslagen en herinnerd aan de heilige liberaliserings- en concurrentieprincipes. Reken daarbij nog een aantal (oude en nieuwe) lidstaten dat principieel voor iedere liberalisering is en we weten hoe moeilijk het is ons standpunt staande te houden. Dat standpunt is nochtans duidelijk. We denken dat competitie er in sommige sectoren toe leidt dat de oude operatoren aangevallen worden op de winstgevende segmenten van hun markt, terwijl ze de universele dienstverlening - die niet rendabel is - moeten blijven verzorgen. Voor die sectoren (basispost, binnenlands reizigersverkeer) is liberalisering niet economisch zinvol en niet sociaal. En dus niet wenselijk. Wat Vlaanderen, België of Europa voor onze bevolking kunnen betekenen, dat is ons project. Vandaag vaart de Europese Unie een koers die de onze niet is. We moeten deze lijn dus bestrijden. De vraag is hoe we dat gaan doen:

1. Veel beslissingen worden genomen na een ingewikkelde procedure waarbij een tegengewicht vormen op het einde van de rit niet meer mogelijk is. Daarom moeten we er op toezien dat pro-actief die dossiers worden uitgezocht, die van bij het begin af moeten opgevolgd worden. Dit moet gestructureerd gebeuren. We zullen daarvoor een specifieke task force binnen de partij oprichten.
2. Wat ministers op Europese vergaderingen beslissen, gaat vaak onopgemerkt voorbij en achteraf komt dan de kritiek. In de toekomst moeten ministers regelmatig over de Europese ministerraden verslag uitbrengen aan het partijbureau. Op die manier wordt een klein stukje democratisch deficit opgevuld.

De Verenigde Naties zijn en blijven de mondiale organisatie bij uitstek om de wereldproblematiek aan te pakken en desnoods te beslechten. We staan aan het begin van een historische discussie die de VN moet aanpassen aan de wereld van vandaag. De VN moeten de VN zijn van iedereen en niet alleen van de rijken en de machtigen in de wereld. Alle vormen van onveiligheid moeten er even sterk worden aangepakt, of ze nu de zwaksten of de sterksten bedreigen: armoede, terrorisme, aids, georganiseerde misdaad, burgeroorlogen en ecologische ontregeling. Veel meer dan nu moeten de VN investeren in hun peacemaking en peacekeeping capaciteiten.

Ook moet de Veiligheidsraad veel representatiever worden voor de hele wereldbevolking. Alle continenten moeten er goed vertegenwoordigd zijn. Het zou een hele stap voorwaarts zijn, mochten de grote Europese lidstaten er gezamenlijk als EU optreden.

Het verenigen van de volkeren gebeurt niet alleen van bovenaf via organisaties zoals de VN en de EU. Het moet ook van onderuit gebeuren opdat het draagvlak groot genoeg zou zijn. Daarom zijn initiatieven die verbroederingen tussen Europese en bijvoorbeeld Afrikaanse steden stimuleren zeer interessant en moeten die verder ondersteund worden. Via het Europees uitwisselen van sociaal-culturele ervaringen en praktijken tussen steden en gemeenten onderling kan een duurzaam gevoel van Europees burgerschap groeien. Deze initiatieven dragen ongetwijfeld bij tot meer verdraagzaamheid en een open geest tegenover alles wat vreemd lijkt.

Wij willen ook aandacht vragen voor wat vandaag een belangrijke splijtzwam is in de internationale gemeenschap, het Midden-Oosten. Na de ontruiming van de Gazastrook moeten stappen volgen naar een definitieve vredesregeling. We moeten dringend afrekenen met de dreigende wanhoop, het cynisme en de hulpeloosheid onder de Palestijnse vluchtelingen, opdat de Israëliëse moeders en vaders niet elke dag opnieuw moeten vrezen voor zelfmoordaanslagen die alleen onschuldigen treffen. Onze partij heeft in de jaren 80 het standpunt verdedigd dat in Europa veiligheid ten koste van de ander onmogelijk is. Veiligheid met de ander is de enige optie om de veiligheid van allen te verzekeren. Dat standpunt zal ons ook leiden in het aanslepende menselijke drama in het Midden-Oosten.

Internationaal engagement vergt inzet maar ook ervaring. Het zou hypocriet zijn te beweren dat wij als kandidaat voorzitter en ondervoorzitter een grote internationale ervaring hebben. Dus moeten we het werk zo organiseren dat we dat gebrek aan ervaring vlug compenseren. Daarom gaan wij een beroep doen op mensen met ervaring en expertise, uit de academische, de NGO-, en de professionele wereld, o.a. prof. Rik Coolsaet. Aan mensen zoals hij in het bijzonder, gaan we vragen met nieuwe ideeën te komen, nieuwe wegen te suggereren en nieuwe initiatieven voor te stellen.

5. Een open actiepartij

sp.a heeft fundamentele lessen getrokken uit haar bijnadoodervaring van 1999. We hebben bewezen dat door het voortdurend laten evolueren van de partij kansen worden gecreëerd voor ideeën en voor mensen met ideeën. We schreven het in de aanvang van deze intentieverklaring: houden wat je hebt, leidt vaak tot verlies op termijn. Alleen wie de toekomst zelf vorm geeft, moet ze niet ondergaan. Dat geldt meer dan ooit ook voor de eigen partij die opnieuw een bijzondere horde neemt met de verjonging van haar ministers en mandatarissen. Deze opmerkelijke generatiewissel biedt ons een uitgelezen kans om de toekomst voor te bereiden. We zien het dan ook als onze opdracht om de teambuilding, waar vriend en vijand ons voor prijst, verder te verdiepen en een permanente coördinatie op het federaal, Vlaams en Brussels niveau met de partij te organiseren. Kortom, de opgebouwde ervaring tussen jong en minder jong voortdurend te delen.

Voor de komende jaren zien we volgende grote oriëntaties:

1. Het is belangrijk dat binnen een partij een structuur bestaat, die voortdurend overlegt en gestructureerd problemen ontdekt én oplost en de grote strategische keuzes voorbereidt. Deze groep zal bestaan uit: de voorzitter en de ondervoorzitter, Freya Van Den Bossche, Frank Vandenbroucke, Pascal Smet en Patrick Jansens. Drie ‘ouderen’ en drie ‘jongeren’, dus. Deze groep zal wekelijks bijeenkomen.
2. Het partijbestuur komt om de twee weken bijeen van 10u30 tot 12u30. Er wordt geprobeerd de agendering zo goed mogelijk op te bouwen. Alle partijleden die dat wensen, zullen een verslag van het partijbureau ontvangen per e-mail. Zo blijft de basis op de hoogte van de politieke besluitvorming binnen de partij. Ook de buitenwereld zal deze verslagen kunnen raadplegen via onze website.
3. **sp.a** zal in de regeringen veel jonge ministers hebben en krijgt daardoor de kans om de toekomst voor te bereiden. In het verleden is de verjonging zonder veel problemen gebeurd, ook nu is dat mogelijk. Dat vereist echter wel dat aan een sterke teambuilding wordt gewerkt, dat ervaring wordt doorgegeven en dat **sp.a** haar acties in de drie regeringen goed coördineert. Jonge mensen aan hun lot overlaten is geen verjonging, maar onverantwoordelijkheid. Het is daarom onze bedoeling wekelijks met de Vlaamse, de federale en de Brusselse regeringsleden afzonderlijk te vergaderen en de politieke dossiers van deze regeringen door te nemen. “De Partij is één iets, de regering iets anders” is een gekende stelling, maar de komende jaren zal dat binnen **sp.a** tijdelijk veel minder het geval zijn. De socialistische mandatarissen moeten de komende jaren een hecht team vormen om, én in de regering én in de partij succesvol te zijn. Het is ons leidmotief om een intergenerationele partij te zijn, die bewijst dat de verschillende generaties kunnen samenwerken en elkaar aanvullen.
4. Zo sterk **sp.a** is in regeringswerk, zo sterk moet ze ook kunnen zijn op de oppositiebanken. Eén van de elementen die daarbij belangrijk is, is de mate waarin de partij er lokaal in slaagt samen met anderen actie te voeren. Inzake leefmilieu, sociaal beleid of verkeersveiligheid zijn er zoveel dingen te doen en wordt er te weinig actief opgetreden door onze partij.

De studiedienst zal opgesplitst worden in de strikte zin van het woord ‘studie’ en ‘actie’. Enerzijds het klassieke studiewerk, anderzijds een actiecentrum dat manda-

tarissen van elk bevoegdheidsniveau ondersteunt met allerlei wervende acties inzakke bijvoorbeeld leefmilieu, sociaal beleid, verkeersveiligheid.

5. De voorzitter en ondervoorzitter moeten nauw contact houden met de fracties. In deze intentieverklaring willen we het duidelijk engagement aangaan om de nodige aandacht aan de fracties te besteden.

6. Toen **sp.a** en spirit in de aanloop van de verkiezingen van 2003 een kartel vormden, bestond er nog twijfel of progressieven van verschillende signatuur zouden kunnen samenwerken. Maar één plus één is inderdaad meer dan twee gebleken. Spirit heeft er in elk geval toe bijgedragen dat andere vooruitstrevende inzichten ruimte kregen binnen het kartel en heeft ondermeer de culturele flank van de progressieve beweging sterk onder de aandacht gebracht. De vruchtbare samenwerking van de afgelopen jaren willen we verder zetten, eerst naar de lokale verkiezingen van 2006 toe en daarna naar de federale verkiezingen van 2007. De succesvolle kartelformule zullen we dan verder uitdiepen om een nog ruimer progressief publiek aan te spreken.

7. Er is geen goede uitleg waarom progressieve mensen verdeeld naar de kiezer gaan, tenzij het eigen grote gelijk of het eigen mandaat dat domineert. Wij staan open voor een ruimere samenwerking. Het weze dus gezegd, de deur staat open en we gaan ze ook niet sluiten, maar we gaan ook niet iedere dag voor die deur staan vragen/smeken/roepen dat iedereen moet/mag binnenkomen. Het is onze verantwoordelijkheid ontvankelijk te zijn, het is de verantwoordelijkheid van anderen om dezelfde openheid te tonen.

Johan Vande Lanotte

Caroline Gennez